

Bijlage 6
BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN BEHORENDE BIJ DE
WVO/WWH BESCHIKKING NUON van 7 juli 2009
DNN 2009/3457

uittreksel mbt Wwh beroepen.

Inhoudsopgave

6.1	Overzicht indieners zienswijzen.....	2
6.1.1	Indieners zienswijzen op de ontwerpbeschikking.....	2
6.1.2	Indieners op alfabetische volgorde, met verwijzing naar zienswijzen ...	4
6.1.3	Beantwoording zienswijzen	6
6.2	Algemene beantwoording ingediende zienswijzen	7
6.2.1	Toetsingskader.....	7
6.2.2	Europese Richtlijnen	7
6.2.3	NEC-Richtlijn	8
6.2.4	Vogel- en Habitatrichtlijn; Nbw- en Ffwet; coördinatie	8
6.2.5	Gevolgen voor het klimaat	9
6.2.6	Toekomstige ontwikkelingen; omvang initiatief van Nuon	9
6.2.7	Gevolgen van de inrichting voor de gezondheid	10
6.2.8	Alternatieve vormen van energie-opwekking	10
6.2.9	Ter inzagelegging	10
6.3	Specifieke beantwoording ingediende zienswijzen.....	12
6.4	Beantwoording herhaalde en ingelaste zienswijzen.....	102

6.1 Overzicht indieners zienswijzen

6.1.1 Indieners zienswijzen op de ontwerpbeschikking

Onderstaand zijn alle indieners van zienswijzen op de ontwerpbeschikking Wvo/Wwh voor NUON d.d. 20 april 2009 in chronologische volgorde van binnenkomst met het bijbehorende correspondentienummer opgesomd. Opgemerkt wordt dat in de volgende paragraaf de indieners in alfabetische volgorde met de bijbehorende nummers van de zienswijzen is weergegeven.

Volg nummer	Correspondentie nummer	Naam	Opmerking
1	27526	Waterschap Noorderzijlvest	Geen bezwaar
2	31114	[REDACTED]	-
3	31115	Stadt Emden	-
4	32092	[REDACTED]	-
5	32093	Vermittlungsburo Andrea Bunzow	-
6	32095	Elektro Bunzow GmbH	-
7	32915	[REDACTED]	Modelbrief 1
8	32917	[REDACTED]	Modelbrief 1
9	32436	[REDACTED]	-
10	32437	[REDACTED]	Modelbrief 1
11	33598	[REDACTED]	Briefmodel 2
12	33599	[REDACTED]	Briefmodel 2
13	33422	[REDACTED]	Modelbrief 1 & Briefmodel 2
14	33423	[REDACTED]	Modelbrief 1
15	33427	[REDACTED]	Modelbrief 1
16	33428	[REDACTED]	-
17	33429	[REDACTED]	Modelbrief 1
18	33430	[REDACTED]	Modelbrief 1
19	33431	[REDACTED]	Modelbrief 1 in het Engels
20	33432	[REDACTED]	Briefmodel 2
21	33433	[REDACTED]	Modelbrief 1
22	33592	Bundesverband Burgerinitiativen Umweltschutz	Briefmodel 2
23	33594	[REDACTED]	Handgeschreven
24	33595	[REDACTED]	Modelbrief 1
25	33596	[REDACTED]	Modelbrief 1 met 1 extra zienswijze.
26	33600	[REDACTED]	Modelbrief 1
27	33601	[REDACTED]	Modelbrief 1
28	33602	[REDACTED]	Modelbrief 1
29	33603	[REDACTED]	Modelbrief 1
30	33604	[REDACTED]	Modelbrief 1
31	33607	[REDACTED]	Modelbrief 1
32	33608	[REDACTED]	Modelbrief 1
33	33610	[REDACTED]	Modelbrief 1
34	33612	Naam bekend bij de provincie	(is aankondiging van 33726)
35	33726	Naam bekend bij de provincie	-
36	33862	Greenpeace	-
37	33874	J [REDACTED]	Modelbrief 1
38	33875	[REDACTED]	Modelbrief 1
39	33876	[REDACTED]	Modelbrief 1

10.2.e

40	33877		Modelbrief 1
41	33878		-
42	33879		Modelbrief 1
43	33880	Stadt Borkum, (Musch und Delank)	-
44	33881		Modelbrief 1
45	33882		-
46	33883		Modelbrief 1
47	33884		-
48	33885		-
49	33886		Modelbrief 1
50	33888		Modelbrief 1
51	33922		Modelbrief 1 met 1 extra zienswijze.
52	33923		(handgescheven brief)
53	33924		Modelbrief 1
54	33925	Ev.-ref. Kirchengemeinde Campen	-
55	33926		Modelbrief 1
56	33927		Modelbrief 1
57	33928		-
58	33924		Modelbrief 1
59	33930		Modelbrief 1
60	33932		Briefmodel 2
61	33933	MOB	-
62	33934		Modelbrief 1
63	34154		Briefvorm 3
64	33156		Briefvorm 3
65	33157		Briefmodel 2
66	34051	Naam bekend bij de provincie	Briefmodel 2
67	34054	WSD Nordwest	-
68	34201		-
69	34155		Modelbrief 1 & Briefmodel 2
70	34885	Landkreis Leer	-
71	34886		-
72	34314		Modelbrief 1
73	34316		Eigen brief naar model 1
74	34317		Modelbrief 1
75	34318		Modelbrief 1
76	34320		-
77	34270	Vervallen	-
78	34593		Modelbrief 1 in eigen bewoordingen
79	34809	en anderen	(Pas op door veel mensen ondertekend)
80	34810		Modelbrief 1
81	34811		Modelbrief 1
82	34813		Modelbrief 1
83	34814		Briefmodel 2
84	34822		handgeschreven
85	34823		Modelbrief 1
86	34824		handgeschreven
87	34825	Ev.-ref. Kirchengemeinde Rysum	Inhoud is hetzelfde als nummer 54
88	34826		Modelbrief 1
89	34827		Modelbrief 1
90	34828		Modelbrief 1

10.2.e

91	34829	[REDACTED]	Modelbrief 1
92	34830	[REDACTED]	Modelbrief 1
93	34831	[REDACTED]	Modelbrief 1 met 1 extra argument.
94	35018	[REDACTED]	Modelbrief 1
95	35019	[REDACTED]	Modelbrief 1
96	35020	[REDACTED]	Modelbrief 1
97	35021	[REDACTED]	Modelbrief 1 in eigen beoordelingen
98	35024	[REDACTED]	Modelbrief 1
99	35025	[REDACTED]	-
100	35028	[REDACTED]	-
101	35275	[REDACTED]	Modelbrief 1
102	35293	JK-Graphics-and-Design, [REDACTED]	Briefmodel 2
103	35294	[REDACTED]	Is dezelfde brief als nummer 68 -
104	35271	[REDACTED]	-
105	35621	[REDACTED]	-
106	35622	[REDACTED]	Modelbrief 1
107	35623	[REDACTED]	Is dezelfde brief als nummer 76
108	35624	[REDACTED]	-
109	36791	[REDACTED]	Modelbrief 1
110	37227	[REDACTED]	Briefmodel 2
111	37291	[REDACTED]	Modelbrief 1
112	37507	[REDACTED]	Modelbrief 1

10.2.e

6.1.2 Indiener op alfabetische volgorde, met verwijzing naar zienswijzen

De nummers van de zienswijzen in onderstaande tabel corresponderen met de nummers uit de beantwoording in paragraaf 6.2.

Volg nummer	Naam	Nummers van de zienswijzen
62	[REDACTED]	155-164
24	[REDACTED]	155-164
108	[REDACTED]	347-350
72	A [REDACTED]	155-164
53	[REDACTED]	155-164
86	[REDACTED]	351-358
85	[REDACTED]	155-164
45	[REDACTED]	230-241
49	[REDACTED]	155-164
19	[REDACTED]	155-164
10	[REDACTED]	155-164
64	[REDACTED]	187-193
74	[REDACTED]	155-164
109	[REDACTED]	155-164
63	[REDACTED]	187-193
7	[REDACTED]	155-164
22	Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz	88-135
4	[REDACTED]	141-144
42	[REDACTED]	155-164
40	[REDACTED]	155-164
75	[REDACTED]	155-164
110	[REDACTED]	88-135

10.2.e

111		155-164
81		155-164
6	Elektro Bunzow GmbH	149-154
50		155-164
25		155-164, 363
54	Ev.-ref. Kirchengemeinde Campen	252-262
87	Ev.-ref. Kirchengemeinde Rysum	252-262
27		155-164
105		340-346
59		155-164
36	Greenpeace	1-39, en paragraaf 3.3
9		165-167
16		194-198
48		246-247
8	I	155-164
37		155-164
88		155-164
103		199-204, 327
97		155-164
102	JK-Graphics-and-Design,	88 – 135
32		155-164
73		288-295
69		155-164, 88-135
46		155-164, 365
52		249-251
58	K	155-164
18		155-164
104	Landkreis Aurich	335-339
70	Landkreis Leer	284-285
71		286-287
80		155-164
33		155-164
96	M	155-164
92		155-164
78		155-164
90		155-164
61	MOB	40-87 en paragraaf 3.3
83		88 - 135
82		155-164
65		88-135
60		88-135
56		155-164, 366-367
34	Naam bekend bij de provincie	nvt
35	Naam bekend bij de provincie	209-225
66	Naam bekend bij de provincie	88-135
84		359-362
23		206-208
17	Ne	155-164
79	en anderen	297-300
77	Vervallen	
107		296
76		296

10.2.e

93		155-164, 301
2		136-140
30		155-164
89		155-164
57		263-282 en paragraaf 3.3
15		155-164
91		155-164
106		155-164
51		155-164, 248, 368
94		155-164
95		155-164
98		155-164
20		88-135
29		155-164
39	Sc	155-164
14		155-164
100		306-326
47		242-245
68		199-205
41		226-229
43	Stadt Borkum, (Musch und Delank)	170-184
3	Stadt Emden	169
28		155-164
21		155-164
38		155-164
12		88-135
5	Vermittlungsburo	145-148, 369
112		155-164
11		88-135
101		155-164
1	Waterschap Noorderzijlvest	168
31		155-164
55		155-164
44		155-164
99		302-305
13		155-164, 88-135
26		155-164, 370
67	WSD Nordwest	283

10.2.e

6.1.3 Beantwoording zienswijzen

De zienswijzen op de ontwerpbesluiting zijn in de volgende paragrafen weergegeven. Gelet op het feit dat meerdere insprekers in hun zienswijze vergelijkbare argumenten naar voren brengen, wordt in § 6.2, als algemene beantwoording op de ingediende zienswijzen, een nadere – algemene – reactie gegeven op een aantal van deze argumenten.

Vervolgens worden in § 6.3 van deze bijlage, de afzonderlijk ingebrachte zienswijzen op de ontwerpvergunning behandeld. In § 6.4 zijn de reacties gegeven op de zienswijzen die door MOB, Pals en Zwaag en Greenpeace als herhaald en ingelast zijn ingebracht.

6.2 Algemene beantwoording ingediende zienswijzen

6.2.1 Toetsingskader

Ingevolge artikelen 8.8 t/m 8.11 Wm. Art. 8.10, lid 1, Wm, is bepaald dat de vergunning slechts in het belang van het milieu kan worden geweigerd. Het tweede lid, aanhef en onder a, van dit artikel bepaalt dat de vergunning in ieder geval wordt geweigerd indien door verlening daarvan niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste dat voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast.

Ingevolge art. 8.11, lid 2, Wm kan een vergunning in het belang van de bescherming van het milieu onder beperkingen worden verleend. Ingevolge het derde lid van dit artikel worden in het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu aan de vergunning de voorschriften verbonden die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast.

Uit art. 8.11, lid 2 en lid 3, Wm volgt dat de vergunning moet worden geweigerd indien de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, door het stellen van voorschriften en beperkingen niet kunnen worden voorkomen dan wel niet voldoende kunnen worden beperkt. Bij de toepassing van de hiervoor genoemde bepalingen komt het bevoegde gezag een zekere beoordelingsvrijheid toe.

Op grond van artikel 7 van de Wet Verontreiniging oppervlaktewateren zijn bovengenoemde artikelen uit de Wet milieubeheer van overeenkomstige toepassing op de onderhavige vergunning.

Een aantal insprekers voert argumenten aan die betrekking hebben op het oppervlaktewater, maar geen direct verband houden met de invloed op de waterkwaliteit en/of de waterhuishouding als gevolg van onderhavige aanvraag. De onderhavige vergunning valt onder de wettelijke toetsingskaders van de Wvo en de Wwh. Binnen deze kaders is beoordeeld of de aanvraag vergund kan worden. Derhalve leiden zienswijzen die geen betrekking hebben op de waterkwaliteit dan wel de waterhuishouding van het oppervlaktewater niet tot aanpassing van het besluit.

6.2.2 Europese Richtlijnen

Een aantal insprekers voert aan dat de ontwerpbesluiten Wm-/Wvo-/Wwh-vergunning in strijd zouden zijn met concreet aangeduide Europese Richtlijnen.

Deze Richtlijnen zijn reeds in Nederlands recht geïmplementeerd, voor zover van deze Richtlijnen de implementatietermijn reeds is verstreken. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat deze implementatie niet correct is. Insprekers voeren ook niet aan waarom van niet-correcte implementatie sprake zou zijn.

Daarnaast kan op Richtlijnen waarvan de implementatietermijn nog niet is verstreken, thans nog geen beroep worden gedaan. Dit houdt in dat met betrekking tot de Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu thans geen rechtstreeks beroep kan

worden gedaan, aangezien de implementatietermijn van deze Richtlijn nog niet is verstreken. Op grond van het in art. 10 van het EG-Verdrag neerlegde beginsel van gemeenschapstrouw is evenwel nagegaan of vergunningverlening het realiseren van de doelen die zijn vastgelegd in Richtlijn 2008/56/EG onmogelijk zouden maken. Dit is in onderhavige vergunning niet het geval.

Op grond van het bovenstaande leiden deze zienswijzen niet tot aanpassing van het besluit.

6.2.3 NEC-Richtlijn

Ten aanzien van de NEC-Richtlijn (Richtlijn 2001/80/EG) is bekend dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 april 2009 in de zaken met de nummers 200708144/1, 200800181/1 en 200803143/1 inzake E.On, RWE resp. Electrabel bekend heeft gemaakt prejudiciële vragen te stellen omtrent de interpretatie, implementatie en toepassing van de NEC-Richtlijn in Nederland. Tevens is bekend dat de in dat kader ingediende verzoeken om voorlopige voorziening door de Voorzitter van de Raad van State is afgewezen (200800181/2/M1 en 200708144/2/M1).

Gegeven het feit dat onderhavige vergunning evenwel betrekking heeft op de wettelijke toetsingskaders van de Wvo en de Wwh die gericht zijn op de waterkwaliteit en de waterhuishouding is het niet nodig om in onderhavige procedure vooruit te lopen op de uitkomst van deze prejudiciële procedure. De NEC-Richtlijn is niet relevant voor onderhavig besluit. Derhalve leidt deze zienswijze niet tot aanpassing van het besluit.

Voor een verdere behandeling van de zienswijzen met betrekking tot de NEC-richtlijn wordt verwezen naar de Wm-vergunning.

6.2.4 Vogel- en Habitatrichtlijn; Nbw- en Ffwet; coördinatie

Door een aantal insprekers is aangevoerd dat de Wm/Wvo/Wwh-vergunningen gecoördineerd hadden moeten worden met de vergunningen c.q. ontheffingen die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet nodig zijn vanwege de bescherming die voortvloeit uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn.

Uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn volgt geen verplichting tot coördinatie. Voorts volgt een dergelijke coördinatieverplichting ook niet uit Richtlijn 2008/1/EG (de gecodificeerde IPPC-Richtlijn). Hiervoor wordt verwezen naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 3 december 2008 (zaaknr. 200706095/1). Van een wettelijke coördinatieverplichting tussen Wm/Wvo/Wwh enerzijds en Nbwet en Ffwet anderzijds is derhalve geen sprake.

De gevolgen voor het milieu die vallen onder het toetsingskader van de Wvo en Wwh hebben betrekking op de waterkwaliteit en de waterhuishouding. De beoordeling van deze aspecten heeft plaatsgevonden op basis van de in de vergunning beschreven beleidsrichtlijnen. Op basis van de conclusies bestaat in dit kader geen aanleiding om nadere voorschriften aan de vergunning te verbinden en het besluit hier op aan te passen.

Effecten op planten en dieren zijn voor zover van belang voor de Wvo/Wwh-vergunning, betrokken in de besluitvorming. Deze aanvullende toets geldt niet voor Natura 2000-gebieden. Voor zover het effecten betreft op Natura 2000-gebieden

zullen deze effecten aan de orde komen in het kader van de beoordeling op grond van de Nbwet en de Flora- en faunawet.

6.2.5 Gevolgen voor het klimaat

Een belangrijk milieuaspect in verband met de beheersing van het klimaat is de emissie van het broeikasgas CO₂. Dit aspect betreft niet de Wvo/Wwh-vergunning.

Door een aantal insprekers is gewezen op mogelijke weersinvloeden als gevolg van luchtverontreiniging en de lozing van koelwater.

Met betrekking tot de weersinvloeden als gevolg van de lozing van koelwater het volgende.

De mate van opwarming van het ontvangende watersysteem als gevolg van de koelwaterlozing valt binnen de criteria van de beleidsrichtlijnen voor warmtelozingen (mengzone en opwarming). Buiten de mengzone zal geen significante opwarming optreden. Zoals aangegeven in paragraaf 6.2.3. van de vergunning is in onderhavige situatie het cumulatieve lozingsdebiet van RWE en NUON in relatie tot de gemiddelde getijdenbeweging in het Doekegat bovendien gering (0,5 %). Hierdoor zijn de opwarming van het ontvangende watersysteem en daardoor de weersinvloeden minimaal.

Bij het noemen van de weersinvloeden wordt in de zienswijze tevens gewezen op de vorming van cumuluswolken bij het gebruik van koeltorens, waarbij damp ontstaat door directe geforceerde afkoeling aan de lucht. Voor de centrales van RWE, NUON en Electrabel wordt doorstroomkoeling toegepast waarbij van deze techniek geen gebruik wordt gemaakt. Hierdoor is, naast de geringe invloed als gevolg van opwarming, eveneens de kans op het ontstaan van stormachtige verdamping, windhozen en tornado's minimaal.

De mogelijke weersinvloed van de warmtelozing dient slechts dan te worden meegenomen in de besluitvorming indien de effecten aanvullende maatregelen vereisen.

Op grond van het bovenstaande blijkt dat de cumulatieve effecten van de (warmte)lozing op het weer minimaal zijn. De weersinvloeden als gevolg van de warmtelozing zijn derhalve niet van dien aard dat zij leiden tot aanpassing van dit besluit.

6.2.6 Toekomstige ontwikkelingen; omvang initiatief van Nuon

De aanvraag van Nuon heeft betrekking op de bouw en exploitatie van een multi-fuelcentrale. Dit betekent dat primair ten aanzien van dit initiatief beoordeeld dient te worden in hoeverre e.e.a. in het belang van de bescherming van het milieu aanvaardbaar is. Daarbij dient, op grond van art. 8.8, lid 1, onder c, Wm bij de beoordeling te worden betrokken de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu. Het dient daarbij te gaan om de milieuhygiënisch gezien relevante ontwikkelingen in de directe omgeving van de inrichting.

In het kader van de beoordeling van de aanvraag zijn, zoals aangegeven in paragraaf 6.2.1, de cumulatieve effecten beoordeeld als gevolg van de (warmte)lozingen van naburige reeds bestaande en toekomstige (warmte)lozers.

6.2.7 Gevolgen van de inrichting voor de gezondheid

Door een aantal insprekers wordt gewezen op mogelijke negatieve gevolgen met betrekking tot de gezondheid als gevolg van de plaatsing van de centrale van Nuon. Dit geldt in het bijzonder voor inwoners en bezoekers van Borkum en/of andere Duitse kuuroorden.

De gevolgen voor het milieu die vallen onder het toetsingskader van de Wvo en Wwh hebben betrekking op de waterkwaliteit en de waterhuishouding. De beoordeling van deze aspecten heeft plaatsgevonden op basis van de in vergunning beschreven beleidsrichtlijnen en leidt tot de conclusie dat de aangevraagde lozing en onttrekking van koelwater vergunbaar is, op voorwaarde van de in deze vergunning verleende voorschriften.

Anders dan insprekers stellen, geven de gezondheidsaspecten en de status van Borkum als kuuroord in dit kader geen aanleiding om nadere voorschriften aan de vergunning te verbinden en het besluit hier op aan te passen.

6.2.8 Alternatieve vormen van energie-opwekking

Insprekers stellen dat het onderzoek naar alternatieven voor de inrichting in het MER zich ook had moeten uitstrekken naar andere bronnen van energieopwekking, zoals door middel van windenergie e.d. Hierbij wordt ook aangevoerd dat een andere type inrichting had moeten worden vergund, bijvoorbeeld een inrichting die alleen geschikt is voor de opwekking van elektriciteit door middel van de inzet van gas.

De plicht tot het opstellen van een MER is gekoppeld aan categorie 22.1 van het Besluit MER 1994 ("oprichting van een inrichting voor de productie van elektriciteit, stoom en warmte") en niet aan een keuze voor meerdere soorten energie-opwekking. Hiermee is het alternatievenonderzoek beperkt. Een vergelijking met andere energiebronnen is daarnaast niet in de richtlijnen van het MER verlangd. Het kader van de Wvo en de Wwh kent niet de mogelijkheid om ook andere vormen van energie-opwekking, anders dan aangevraagd, voor te schrijven. Dat zou namelijk inhouden dat de grondslag van de aanvraag wordt verlaten. Hetgeen niet is toegestaan.

In het kader van de Wvo en de Wwh dient te worden beoordeeld in hoeverre de door Nuon aangevraagde lozing vergunbaar aanvaardbaar is. Hierbij vormt de aanvraag de grondslag voor het in het kader van de Wvo een Wwh nemen besluit. De beschikbaarheid van alternatieve vormen van energie-opwekking is derhalve geen reden om de aanvraag Nuon op dit punt te weigeren.

6.2.9 Ter inzagelegging

Alle stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor de beoordeling van het ontwerp en de beslissing op de aanvraag hebben ter inzage gelegen. Er zijn geen documenten die nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp niet ter inzage gelegd. Conform de Wm/Wvo/Wwh zijn de stukken ter inzage gelegd ter secretarie van de gemeente waar de inrichting zich bevindt (artikel 13.4 Wm).

6.2.10 Beantwoording specifieke zienswijzen

In bijlage 6.2 is een algemene beantwoording van de binnengekomen zienswijzen gegeven. In bijlage 6.3 wordt antwoord gegeven op de zienswijzen die specifiek betrekking hebben op de Wvo/Wwh vergunning. De gehanteerde volgorde komt overeen met de nummering in bijlage 6.1, behorende bij deze vergunning.

6.3 Specifieke beantwoording ingediende zienswijzen

1 Greenpeace nieuw

De bouw van de centrale van NUON is gepland in de Eemshaven. Het gaat om een kolenvergassingscentrale waarbij onder andere koolstofmonoxide bevattend syngas wordt verbrand. De centrale zal een bruto elektrisch vermogen van circa 1200 Megawatt (hierna: MW) hebben. In het kader van de Nbw procedures heeft Greenpeace al aangevoerd dat het eigenlijk zal gaan om een vermogen van 1300 MW, zoals ook blijkt uit bijvoorbeeld de site van Groningen Seaports.

Reactie: De beoordeling van de lozing is uitgevoerd op basis van de aanvraag. Hierin zijn de door u genoemde mogelijke uitbreidingen van de capaciteit niet genoemd en derhalve niet toegestaan.

1A Greenpeace nieuw

De inhoud van de eerder door en namens Greenpeace ingediende zienswijzen en beroepsgronden inzake de kolencentrale van NUON dienen als integraal in deze zienswijze herhaald en ingelast te worden bechouwd. De zienswijze van Greenpeace van 26 juni 2007 is als bijlage toegevoegd.

Reactie: Het betreft géén kolencentrale zoals gesuggereerd, maar een multi-fuel centrale. De zienswijzen op het MER zijn reeds behandeld en waarnodig geactualiseerd in de nieuwe ontwerpbeschikking; derhalve worden deze nu niet opnieuw in ogenschouw genomen. De herhaalde en ingelaste zienswijzen op de eerdere ontwerpbeschikking van 2007 (alsmede de daarna ingediende beroepschriften) zijn, na de weerlegging van de nieuwe zienswijzen op de huidige ontwerpbeschikking, alsnog in samengevatte vorm behandeld.

2 Greenpeace nieuw

De door de Raad van State geconstateerde gebreken lijken nog steeds niet te zijn verholpen. Ook overigens zijn de milieugevolgen niet voldoende onderzocht en voor zover dit wel het geval is, zijn deze naar het oordeel van Greenpeace, mede gelet op de specifieke milieuomstandigheden in het gebied, niet acceptabel.

Reactie: Dit betreft een algemene zienswijze die door Greenpeace later in de zienswijzen op specifieke punten is toegelicht. Door vergunningaanvrager zijn in april 2009 nadere stukken ingediend. Bij de beoordeling van de nieuwe (ontwerp)vergunning is een nieuwe belangenafweging gemaakt op de punten die door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in haar uitspraak van 27 augustus 2008 zijn aangestipt en naar aanleiding van de ingediende nadere stukken. Daarmee zijn de door de Afdeling geconstateerde tekortkoming volledig gerepareerd.

Overigens geeft inspreker niet aan op welke punten de tekortkomingen niet zijn weggenomen.

3 Greenpeace nieuw

Veel van de te onderzoeken onderwerpen, zoals de gevolgen van de uitstoot van gevaarlijke stoffen en de gevolgen voor vispopulaties, worden in de toekomst, dus pas nadat de beschikking is gegeven, onderzocht. Het is dus niet zeker of er dan wel adequate oplossingen voor deze gevolgen kunnen worden gevonden. Bovendien is dus onzeker of de centrale op alle punten aan de te stellen eisen volgens Best Beschikbare Technieken (hierna: BBT) zal voldoen.

Reactie: Op grond van het geldende beleid dienen aanvullende beperkende maatregelen rondom visinzuiging slechts dan te worden genomen indien het koelwater wordt onttrokken aan een paaigebied of een opgroeigebied voor juveniele vissen. In dit soort gebieden kan grootschalige onttrekking van koelwater effecten laten zien. Er mag géén significante beïnvloeding (van populaties) optreden.

Bij de kwalitatieve beoordeling van de inname van het koelwater is geconcludeerd dat met betrekking tot de reductie van de visinzuiging ten minste wordt voldaan aan BBT. De nadelige effecten voor de vispopulatie zijn ten eerste gereduceerd door de zeer lage inlaatsnelheid van het koelwater. Deze inlaatsnelheid is gewaarborgd door artikel 2, lid 3, van de vergunning. Daarnaast dienen bij het ontwerp van de inlaat voorzieningen te worden getroffen om inzuiging van vis zoveel mogelijk te voorkomen. Het uiteindelijke ontwerp van de koelwaterinlaat en de viszeefinstallatie dienen tenminste zes maanden voor het inbedrijfnemen van het koelwatersysteem schriftelijk ter goedkeuring te worden ingediend.

Daarnaast zijn de volgende overwegingen gemaakt.

- De Wilhelminahaven heeft geen gunstige natuurlijke eigenschappen om als paaigebied en opgroeigebied voor juveniele vis te fungeren.*
- Verder bevindt de locatie van het innamepunt koelwater zich achterin de haven, zover mogelijk verwijderd van het aangrenzende natuurgebied.*
- Op basis van de inschatting die in het RIZA advies hierover is gemaakt zal de toename van de sterfte van vislarven en juveniele vis als gevolg van het aangevraagde koelwatergebruik niet significant zijn in verhouding tot de natuurlijke sterfte die in de getijdenhaven plaats vindt als gevolg van de reeds bestaande eb- en vloedbewegingen.*

Gezien bovenstaande blijft de visinzuiging beperkt. De inname van het koelwater zal daarom geen significante invloed op de vispopulatie in het aangrenzende natuurgebied hebben.

Over het aanvullende onderzoek nog het volgende.

Ter bevestiging van de conclusies die op basis van de best beschikbare wetenschappelijke gegevens zijn getrokken, dienen ruim voordat de centrale in bedrijf wordt genomen, definitieve resultaten van het uit te voeren visonderzoek in de Wilhelminahaven te worden overlegd. Aangezien dit onderzoek wordt uitgevoerd in een periode dat de centrale nog niet in bedrijf is, zijn eventuele effecten gedurende het onderzoek uitgesloten. Tevens is gewaarborgd dat tijdig inzicht is verkregen in de mogelijke effecten met betrekking tot de vispopulatie. Het is daarom niet noodzakelijk dat het onderzoek voorafgaand aan vergunningverlening had moeten zijn afgerond. Op grond van artikel 5 is voorts gewaarborgd dat de lozing/onttrekking niet mag aanvangen voordat het onderzoek is goedgekeurd en voordat – indien nodig – aanvullende maatregelen zijn getroffen.

De onderzoeksverplichting is (mede gezien het voorzorgprincipe) opgenomen in de vergunning omdat er geen concrete kwantitatieve informatie over de ecologische karakterisering van de plaats van de koelwaterinname voorhanden was.

- 1. In dit onderzoek zal allereerst worden nagegaan of er inderdaad geen sprake is van een paaigebied of een opgroeigebied voor juveniele vis.*
- 2. Indien wel sprake is van een paaigebied of een opgroeigebied voor juveniele vis, dient te worden nagegaan welke soorten dit betreft en of de inname van het koelwater een significante invloed zal hebben op de vispopulatie.*

3. *Indien de invloed significant is zal worden nagegaan welke van de mogelijke afweersystemen het best kunnen worden voorgeschreven als aanvullende maatregelen teneinde de inzuiging van vis, naast de reeds toegepaste BBT, verder te reduceren. Over de te nemen maatregelen zal een appellabel besluit genomen worden.*

Met dit onderzoek zal worden nagegaan of aanvullende viswerende maatregelen nodig en daarmee zinvol zijn. De eventueel toe te passen maatregelen zijn voorts afhankelijk van de soort vissen die worden aangetroffen, de aangetroffen hoeveelheden en de dichtheden. Het is in strijd met de toepassing van BBT om minder noodzakelijke aanvullende maatregelen van een bedrijf te eisen zonder dat een zorgvuldige afweging is gemaakt tussen de te verwachten kosten en het beoogde resultaat.

Op grond van de wet en het geldende beleid is het toegestaan een onderzoeksverplichting op te nemen in een Wvo/Wwh vergunning. Naar aanleiding van de resultaten van deze onderzoeken zal een appellabel besluit worden genomen.

In artikel 5 is de term 'goedkeuring' toegevoegd om duidelijk aan te geven dat hierover een appellabel besluit zal worden genomen. De lozing dan wel onttrekking mag niet aanvangen voordat dit besluit is genomen en eventuele noodzakelijk geachte maatregelen zijn geïmplementeerd.

De inhoud en vorm van dit onderzoek zal nog worden bepaald. Mocht het door belanghebbenden noodzakelijk worden geacht hierop te reageren dan zal daartoe de mogelijkheid bestaan op grond van het eerder genoemde 'appellabele besluit'.

Hierover nog het volgende.

Op grond van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 31 oktober 1994, nr. C05.91 .I 763 (Eemscentrale) kan worden geconcludeerd dat aan een Wvo-vergunning geen voorschriften mogen worden verbonden om vissterfte als gevolg van het innemen van koelwater te voorkomen of te beperken dan wel een onderzoek voor te schrijven naar de gevolgen van de visstand van deze koelwaterinname. Dergelijke voorschriften kunnen wel aan een Wwh-vergunning worden verbonden, zoals blijkt uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 18 juli 1995, nr. G03.92.0289 (AB 1995, nr. 508 Eemscentrale). De Afdeling was in deze zaak duidelijk in haar oordeel dat het onttrekken en lozen van koelwater (in hoeveelheden boven de daarvoor geldende criteria) Wwh-vergunningplichtige handelingen zijn.

Aangezien onderhavige vergunning betrekking heeft op zowel de Wvo als de Wwh is een onderzoeksvoorschrift verbonden aan onderhavig besluit.

4 Greenpeace nieuw

Er is niet voldaan aan het inspanningsbeginsel. Er wordt slechts voldaan aan de minimumeisen die uit de regelgeving naar voren komt.

Reactie: In Hoofdstuk 1 van deze vergunning is een beschrijving gegeven van de te volgen beleidsrichtlijnen. Hierbij is tevens een toelichting gegeven van het begrip 'inspanningsbeginsel'.

Het inspanningsbeginsel vloeit voort uit de Esbjergdoelstelling om te streven naar het op termijn beëindigen van de lozing van gevaarlijke stoffen. Hier wordt invulling aan gegeven door een continue verdere ontwikkeling/innovatie van de beste

beschikbare technieken (BBT). De minimumeisen uit de regelgeving (ten minste voldoen aan de beste beschikbare technieken) zijn derhalve een invulling van het inspanningsbeginsel. Nu in dit geval op grond van de resultaten van de immissietoets blijkt dat de lozing geen significante effecten heeft met betrekking tot de waterkwaliteitsdoelstellingen van het ontvangende oppervlaktewater zijn conform het emissie/immissie beheer ten aanzien van verontreinigende stoffen geen aanvullende maatregelen vereist (zie paragraaf 1.5 van deze vergunning).

Het inspanningsbeginsel is in de wet, regelgeving en beleid verdisconteerd. Het is derhalve niet mogelijk een vergunning te verlenen zonder aan het 'inspanningsbeginsel' te voldoen.

5 Greenpeace nieuw

9 Greenpeace nieuw

Onduidelijk is waarom in de ontwerpvergunning geen specifieke voorschriften inzake het 3D-model meer zijn verbonden.

Reactie: In de Nieuwe Beoordelingssystematiek voor Warmtelozingen zijn criteria opgesteld met betrekking tot de opwarming van het ontvangende oppervlaktewater. Zoals aangegeven in deze vergunning zijn in deze systematiek de cumulatieve effecten als gevolg van bestaande of te verwachten naburige warmtelozers verdisconteerd. In onderhavige situatie zijn dat de koelwaterlozingen van (1) NUON, (2) RWE en (3) Electrabel (Eemscentrale). In de systematiek wordt uitgegaan van een zogenaamd "worst-case scenario", waarin alle relevante cumulatieve effecten zijn opgenomen. Op basis van dit worst-case scenario wordt aan de vereiste criteria voldaan. Een meer geavanceerd onderzoek is niet nodig voor een juiste beoordeling van de aangevraagde lozing. Derhalve is in de vergunning geen aanvullend onderzoeksvoorschrift opgenomen.

22 Greenpeace nieuw

De milieugevolgen van andere ontwikkelingen (hierboven beschreven onder 'overige ontwikkelingen') in het gebied zijn onvoldoende bij de ontwerpbesluiten betrokken. Dit betreft onder andere bedrijven in en rond Delfzijl en de Eemshaven waarvoor nieuwe milieuvergunningen zijn verleend en bedrijven die een veranderings- of revisievergunning hebben gekregen, waaronder bijvoorbeeld Electrabel.

Reactie: In de beoordelingssystematiek voor warmtelozingen wordt uitgegaan van een zogenaamd "worst-case scenario", waarin alle relevante cumulatieve effecten zijn opgenomen. Op basis van dit worst-case scenario is beoordeeld dat aan de vereiste criteria wordt voldaan. Een meer geavanceerd onderzoek is niet nodig voor een juiste beoordeling van de aangevraagde lozing.

Hiervoor wordt verder verwezen naar de beantwoording bij nummer 9 en de algeme beantwoording.

29 Greenpeace nieuw

Het is nog steeds onduidelijk welke vispopulaties in welke omvang in het gebied voorkomen. Hiernaar dient voor het verlenen van een definitieve vergunningen grondig onderzoek te worden gedaan. In dit onderzoek zouden overdag en 's nachts frequent metingen moeten worden uitgevoerd op verschillende locaties, zodat een zo volledig mogelijk beeld van de soorten, populaties en het gedrag van deze populaties kan worden gegeven. In de ontwerpvergunningen missen voorschriften over de wijze

waarop dit onderzoek moet worden uitgevoerd. Ook had moeten worden voorgeschreven dat het onderzoek moet worden afgerond voordat met bouwwerkzaamheden wordt begonnen. Dergelijke werkzaamheden zorgen er immers mogelijk voor dat vissen de omgeving tijdelijk mijden, zodat geen goed beeld meer kan worden gevormd van de populaties die voorkomen.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 3.

30 Greenpeace nieuw

Voor de definitieve vergunningverlening wordt verleend moet worden onderzocht welke maatregelen kunnen worden genomen om vissterfte te voorkomen. Nu wordt eerst onderzocht of er sprake is van een significant ecologisch effect en daarna wordt er gekeken naar technische maatregelen. Dat is te laat, omdat het proces dan al in volle ontwikkeling is voordat blijkt of er überhaupt geschikte maatregelen beschikbaar zijn. Greenpeace is van mening dat eerst moet worden onderzocht wat er mogelijk is om vissterfte te voorkomen. Zijn geschikte maatregelen niet voldoende voor handen, dan dient de vergunning te worden geweigerd.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 3.

31 Greenpeace nieuw

In het kader van deze maatregelen (noot jk zie punt 30) worden drie mogelijkheden genoemd. Het gebruik van geluid, het gebruik van licht en het gebruik van elektrische velden. Nu ook wordt aangegeven dat combinaties van deze systemen mogelijk zijn kunnen deze wat Greenpeace betreft allemaal verplicht worden gesteld voor zover deze methoden elkaar niet tegenwerken. In ieder geval zal ervoor gezorgd moeten worden dat de inrichting volledig aan BBT voldoet en dat ook wordt onderzocht gelet op de plaatselijke omstandigheden of verder moet worden gegaan dan BBT. Dit natuurlijk nadat onderzoek is gedaan naar de gevolgen van deze maatregelen voor vissen en de omgeving.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 3.

34 Greenpeace nieuw

Hoe de koelwateruitlaten en de inname en lozing van water de bestaande stromingen in het gebied zullen beïnvloeden is eveneens onvoldoende onderzocht. Niet uitgesloten is dat de centrale in cumulatie met de overige ontwikkelingen in het gebied gevolgen zal hebben voor de geomorfologie in het gebied. Ook deze gevolgen moeten eerst zoveel mogelijk worden onderzocht en beperkt alvorens een definitieve vergunning te verlenen.

Reactie: Op grond van de Wet op de waterhuishouding is de invloed van de lozing op de waterhuishouding en het slibtransport onderzocht en beoordeeld. Zoals toegelicht in de considerans in paragraaf 6.2.3 hebben de gezamenlijke koelwateronttrekking en -lozing van RWE en NUON geen invloed van betekenis op de waterhuishouding en de bestaande stromingspatronen en het daaraan gerelateerde slibtransport in het Doekegat en de Eemshaven.

36 Greenpeace nieuw

Door de ingewikkelde stroomgebieden, wisselende saliniteit en de dynamische omgeving is op basis van het uitgevoerde onderzoek nog steeds onduidelijk hoe het warme koelwater zich na lozing zal verspreiden en wat daarvan de gevolgen zouden kunnen zijn.

Reactie: In het kader van het m.e.r. en de vergunningaanvragen is voor onderhavige lozing en die van RWE een uitgebreide studie gedaan naar de effecten van de lozing van koelwater op het ontvangende oppervlaktewater. Uit deze studies blijkt dat de gezamenlijke warmtelozingen voldoen aan de daarvoor opgestelde criteria voor koelwaterlozingen en met medeneming van de cumulatieve effecten van overige koelwaterlozingen. Zoals toegelicht in de vergunning wordt voor beide situaties geconcludeerd dat ruim wordt voldaan aan de criteria van de eerder genoemde beoordelingssystematiek voor warmtelozingen.

37 Greenpeace nieuw

De maximumtemperaturen van het water zijn ook nog niet voldoende zeker, nu op basis van maar enkele dagen in augustus in slechts twee jaren is bepaald hoe hoog de maximum watertemperatuur zou kunnen zijn. Dit is een onvoldoende duidelijke indicatie onder andere met het oog op de aanwezigheid van groot zee gras in de omgeving van de Eemshaven.

Reactie: Zoals beschreven in de considerans zijn in de beleidsrichtlijnen voor warmtelozingen de vaste emissienormen (waaronder temperaturen), zoals die waren vastgesteld in de voorlopige richtlijnen van de Algemene Beraadsgroep Koelwater (de ABK-richtlijnen) als onderdeel van het Indicatief Meerjaren Programma Water 1985-1989, komen te vervallen. De nieuwe beoordelingssystematiek is gebaseerd op de cumulatieve effecten die zich voordoen in het ontvangende watersysteem en richt zich daarmee op het immissiespoor. Zoals is toegelicht in deze vergunning voldoet de aangevraagde warmtelozing aan de criteria van de, als beleidsrichtlijn geldende, beoordelingssystematiek voor warmtelozingen.

Zoals aangegeven in de vergunning wordt bij de beoordelingssystematiek voor warmtelozingen uitgegaan van een "worst-case scenario", teneinde de aanvraag te toetsen aan extreme situaties en de daaraan gerelateerde maximale gevolgen inzichtelijk te maken. Hierin zijn de cumulatieve effecten verdisconteerd. Aan de hierin gestelde criteria met betrekking tot de warmtelozing wordt voldaan. Voor de juiste beoordeling van de aangevraagde lozing is een aanvullend onderzoek derhalve niet nodig. (zie verder de beantwoording onder punt 9)

Effecten op planten en dieren etc. tijdens zijn voorzover van belang voor de Wvo/Wwh-vergunning, betrokken. Voor de goede orde zij daarbij opgemerkt dat voor zover het effecten betreft op Natura 2000-gebieden, deze effecten aan de orde komen in het kader van de Nbw en de Flora- en faunawet. Dit geldt ook voor eventuele effecten op groot zee gras.

40A MOB nieuw

Niet ingegaan op eerdere zienswijzen: Dit is de tweede ontwerpbesluiting die nu ter visie ligt. U bent te onrecht niet ingegaan op onze zienswijzen die wij naar aanleiding van de eerste ontwerpbesluitingen hebben ingediend.

Reactie: Het betreft de tweede ontwerpbesluiting voor de multi-fuel centrale die nu ter inzage heeft gelegen. Waar nodig, zijn de zienswijzen zoals ingebracht op de eerste ontwerpbesluiting alsmede een aantal zaken die in de beroepsfase naar voren zijn gebracht, nu integraal verwerkt in de onderhavige besluiting. In dit geval was sprake van een nieuw ontwerpbesluiting waarop de mogelijkheid om zienswijzen in te brengen, volledig open heeft gestaan. In de bijlage is ingegaan op de zienswijzen die eerder in de procedure zijn ingebracht.

40B MOB nieuw

Wij sluiten ook aan bij de door Greenpeace ingebrachte zienswijzen en verzoeken u om deze hier als herhaald en ingelast te beschouwen. Dit geldt ook voor onze zienswijzen die wij naar aanleiding van de eerste ontwerpbeschikking hebben ingediend.

Reactie: De zienswijzen welke zijn ingebracht door Greenpeace zijn behandeld onder de beantwoording van de zienswijzen genummerd 1 t/m 39 en in de Wm vergunning. De herhaalde en ingelaste zienswijzen op de eerdere ontwerpbeschikking van 2007 zijn, na de weerlegging van de nieuwe zienswijzen op de huidige ontwerpbeschikking, alsnog in samengevatte vorm behandeld.

71 MOB nieuw

Uit de Nbw procedure is nog niet duidelijk of de inname in de haven niet leidt tot significante gevolgen. Deze informatie is niet ter visie gelegd in het kader van de Wvo/Wwh procedure.

Reactie: Op grond van de Wm, Wvo, Wwh en het Ivb (Inrichtingen – en vergunningenbesluit) bestaat er geen verplichte coördinatie-regeling tussen de Wm en de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet).

Effecten op planten en dieren zijn voor zover van belang voor de Wvo/Wwh-vergunning, betrokken in de besluitvorming. Voor zover het effecten betreft op Natura 2000-gebieden zullen deze effecten aan de orde komen in het kader van de beoordeling op grond van de Nbwet en de Flora- en faunawet. Verder wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 3.

72 MOB nieuw

Zolang niet is geborgd dat er geen significante effecten optreden, kan de Wvo/Wwh vergunning niet worden verleend.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 3 en 71.

73 MOB nieuw

Er zijn ten onrechte nog geen eisen gesteld aan waterinnamesnelheid, visdeflectie, etc. Niet valt in te zien waarom dat nu niet al zou kunnen.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 3. Daarnaast nog het volgende.

Op grond van de aanvraag voldoet de koelwaterinlaat en de viszeefinstallatie tenminste aan BBT. Om de juiste toepassing hiervan te borgen is in artikel 2 van de vergunning een voorschrift opgenomen, waarbij het ontwerp van de koelwaterinlaat en de viszeefinstallatie ter goedkeuring moeten worden ingediend. Het ontwerp zal worden beoordeeld, waarna een appelabel besluit zal worden genomen.

Zowel de noodzaak tot toepassing van visdeflectie als de wijze van visdeflectie (geluid, licht, trillingen) zijn afhankelijk van de hoeveelheden en de aangetroffen soorten uit het in artikel 5 voorgeschreven onderzoek. De resultaten van het onderzoek en de te nemen technische maatregelen zullen worden beoordeeld, waarna een appelabel besluit zal worden genomen.

74 MOB nieuw

Artikel 5 dient te leiden tot een appelabel besluit. Indien uit het (eerste) onderzoek blijkt dat er sprake is van een significante hoeveelheid ingezogen vis dan dient dit te leiden tot een aanvullend (tweede) onderzoek waarop een appelabel besluit volgt.

Reactie: Dit wordt niet betwist en volgt uit het systeem van de wet: Art. 5 van de Wvo/Wwh-vergunning bepaalt dat het ontwerp moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Een dergelijke goedkeuring kan alleen via een appellabel besluit genomen worden, met toepassing van de afdeling 4.1 of 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het artikel is op dit punt aangepast zodat duidelijker blijkt dat een appellabel besluit wordt genomen.

129 Briefmodel 2

Die Einleitung von erhitztem Kühlwasser wird zu einer relevanten negativen Veränderung der Flora und Fauna in der Umgebung der Einleitungsstellen führen. Eine Verschlechterung der Gewässerqualität ist auch bzgl. der physikalischen Parameter abzulehnen, da dies insbesondere zu einer negativen Veränderung von Flora und Fauna führt.

Reactie: In het kader van deze Wvo/Wwh vergunning is een onderzoeksverplichting opgenomen naar aquatische organismen. Indien naar aanleiding van de resultaten daarvan een wijziging van de vergunning noodzakelijk wordt geacht zal daarover een appellabel besluit nemen.

Verder wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 3 en 128.

Voor het overige vindt de beoordeling van de effecten op natuurwaarden plaats in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in 6.2. Schweröl betrieben werden.

Reactie: Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar paragraaf 6.2.3. van de vergunning en naar de beantwoording onder nr. 23.

10.2.e

263 Damsté namens

Cliënten hebben kennis genomen van de door MOB namens de Stichting Natuur en Milieu, de Waddenvereniging en de Milieufederatie Groningen ingediende zienswijze, alsmede van de zienswijze van de Stichting Greenpeace Nederland. Cliënten kunnen zich in de inhoud van deze zienswijzen geheel vinden, reden waarom zij uw college verzoeken de inhoud van deze stukken als hier herhaald en ingelast te beschouwen. Verder hebben cliënten zienswijzen ingediend tegen de MER en de eerdere ontwerpvergunningen. Deze zienswijzen dienen als herhaald en ingelast te worden beschouwd.

Reactie: Wij verwijzen naar de beantwoording van de zienswijzen genummerd 1 t/m 87, welke zijn ingebracht door Greenpeace en MOB. De zienswijzen op het MER zijn reeds behandeld en waarnodig geactualiseerd in paragraaf 4.6. van deze vergunning, derhalve wordt niet nader worden ingegaan op deze zienswijze. De herhaalde en ingelaste zienswijzen op de eerdere ontwerpbeschikking van 2007 zijn, na de weerlegging van de nieuwe zienswijzen op de huidige ontwerpbeschikking, alsnog in samengevatte vorm behandeld (zie § 6.4 van deze bijlage). Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording.

281 Damsté namens

10.2.e

"Voorop wordt gesteld dat het lozen van koelwater in de Eems milieuverontreinigend is en bovendien bijdraagt aan rechtstreekse opwarming en vervuiling van het water ter plekke en het water in de wereldzeeën en daarmee het verhogen van de zeespiegel met alle consequenties van dien. Bovendien moet wederom rekening worden gehouden met de cumulatieve effecten als gevolg van de komst van de steenkolencentrale van RWE. In de vergunning wordt ten aanzien van de lozing van koelwater gesproken van een thermoshockbehandeling. Deze methode garandeert echter niet dat de toepassing van chloor in zijn geheel kan worden uitgesloten. Cliënten stellen zich op het standpunt dat chloor in zijn geheel niet gebruikt mag worden omdat het een giftige stof is. Cliënten verzoeken uw college nader onderzoek te doen naar alternatieve methodes die milieuvriendelijker zijn dan de vergunde methode."

Reactie: Het koelwatergebruik is conform de beleidsrichtlijnen voor warmtelozingen beoordeeld. De lozing voldoet aan de opgestelde criteria. De te verwachten lozingen van RWE, NUON alsmede de bestaande lozingen van Electrabel, zijn hierbij - cumulatief - beoordeeld.

De bestrijding van aangroei van mariene organismen in onderhavige situatie bestaat niet alleen uit de thermoshockmethode maar uit een zodanige combinatie van alternatieve methodes dat het gebruik van chemicaliën niet meer noodzakelijk is. Bij het maken van deze keuze is door de aanvrager rekening gehouden met de locatie van het lozingspunt. Hiermee wordt ten minste voldaan aan BBT. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragrafen 5.4.3. en 6.2.1. van deze vergunning.

Aangezien bij de genoemde bestrijding geen gebruik wordt gemaakt van chemicaliën is geen vergunning aangevraagd voor het lozen van chloor. Derhalve is voor deze stof geen lozingseis voorgeschreven.

10.2.e

282 Damsté namens

Gewezen wordt nog op het gevaar van calamiteiten en de noodzaak om terzake deugdelijke veiligheidsvoorzieningen te treffen. Dit is van des te groter belang omdat zich in het verleden een aantal calamiteiten hebben voorgedaan. Zo is eind juli 2007 sprake geweest van een brand bij Veem & Factor. Op 23 december 2007 heeft op het terrein van [REDACTED] Secundaire Bouwstoffen B.V. een explosie plaatsgevonden. Een restpartij magnesium zoutslakken, die [REDACTED] van het bedrijf Veem & Factor had overgenomen, is verkeerd behandeld waardoor broei is ontstaan.

Reactie: Bij de aanvraag is een veiligheidsrapport ingediend welke in het licht van deze Wvo/Wwh vergunning is beoordeeld. Zoals is toegelicht in paragraaf 4.7 en 6.4.6. van deze vergunning zijn op grond van de daarvoor geldende richtlijnen, zoals toegelicht in paragraaf 2 van deze vergunning, worden voldoende maatregelen en voorzieningen binnen de inrichting getroffen om eventuele veiligheidsrisico's binnen het toetsingskader van de Wvo tot een minimum te beperken. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in blijlage 6.2.

283 WSD Nordwest

"Nachdem durch zwischenzeitlichen (Bau-) Maßnahmen erreicht wurde, dass die Funktionsfähigkeit des VTS Ems (Radarstation Oude Schip und der Richtfunkstrecke Borkum-Knock) durch die geplanten Baumaßnahmen nicht mehr beeinträchtigt wird, verbleibt aus meiner Sicht nur noch die Frage nach der Höhe der Geschwindigkeit des Kühlwasserstroms am Ende des geplanten Auslassbauwerkes in der Ems. In

Vorgesprächen war zwischen dem WSA Emden und Rijkswaterstaat vereinbart worden, dass dort nur Geschwindigkeiten von 0,1 m/s oder weniger auftreten sollen. Da ich diese Angaben den Unterlagen nicht entnehmen konnte, bitte ich um eine Bestätigung, dass dieser Wert eingehalten oder unterschritten werden soll. Wenn sich die Planungen stattdessen geändert haben, bitte ich um entsprechende Informationen, um diese erneut beurteilen zu können."

Reactie: Deze zienswijze betreft geen aspect dat in deze Wvo/Wwh vergunning wordt beoordeeld. De in uw zienswijzen genoemde eisen met betrekking tot de lozingsnelheid van het koelwater maken onderdeel uit van de vergunning die is afgegeven in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) welke reeds onherroepelijk is. Het feit dat in het kader van de Wvo en Wwh opnieuw een vergunning is afgegeven heeft geen gevolgen voor de genoemde Wbr-vergunning.

295 Fam.

10.2.e

Wir befürchten schlimmste Auswirkungen auf unseren gemeinsamen Fluss, die Ems.

Reactie: Op grond van de immissietoets en aanvullende lozingsvoorschriften, zoals beschreven in paragraaf 6.4.2. en 6.7. van de vergunning is vastgesteld dat als gevolg van de lozing de voor het ontvangende oppervlaktewater geldende waterkwaliteitsdoelstellingen, zoals weergegeven in NW4 niet worden overschreden en dat de vergunde lozing voldoet aan het standstill beginsel. Hiermee wordt voldaan aan de betreffende beleidsrichtlijnen en zijn aanvullende maatregelen niet vereist.

De opwarming van het ontvangende oppervlaktewater als gevolg van de koelwaterlozing valt binnen de criteria van de beleidsrichtlijnen voor warmtelozingen. Derhalve zal buiten de mengzone geen significante opwarming optreden. In onderhavige situatie zal de cumulatieve opwarming als gevolg van de koelwaterlozingen van NUON, RWE en de Eemscentrale buiten de mengzone niet significant zijn. Hiervoor wordt verder verwezen naar paragraaf 6.2.1 van de vergunning.

De gezamenlijke lozingen van RWE en NUON hebben geen invloed van betekenis op de bestaande stromingspatronen en het slibtransport in de Eems. Hiervoor wordt verder verwezen naar paragraaf 6.2.3. van de vergunning.

306

10.2.e

"Das von der Firma NUON geplante Mehrbrennstoff-Kraftwerk am Eemshaven widerspricht dem Naturschutzgedanken. Das Kraftwerk hat als Zielmarke nur einen Wirkungsgrad von ca. 50 Prozent, diese umweltunfreundliche Benchmark passt nicht in die Zeit einer zunehmenden Diskussion um die Folgen eines möglichen Klimawandels und eines ökologischen, auf Nachhaltigkeit ausgerichteten Wertewandels in der Gesellschaft. Der Bau dieses Kraftwerkes behindert auf Jahre hinaus ökologisch sinnvolle Innovationen und die Motivation zur Schaffung umweltfreundlicher Technologien. Es wird billiger, nicht aber umweltfreundlicher Strom erzeugt. Umweltschonend ist Strom der gespart wird, nicht Strom der zu Billigpreisen auf den Markt geworfen wird. Durch die lange Laufzeit des Kraftwerkes wird entsprechend auch der „Markt“ für umweltfreundlichere Energiegewinnung zerstört."

Reactie: In het kader van de Wvo en de Wwh is beoordeeld in hoeverre de gevraagde onttrekking en lozing vergund kan worden. De vraag naar de noodzaak of wenselijkheid van een bepaalde activiteit speelt daarbij geen rol. Deze zienswijze betreft geen aspect dat in deze Wvo/Wwh vergunning wordt beoordeeld.

314

10.2.e

"Meteorologische Auswirkungen

Ein Kraftwerk dieser Größe hat spürbare und messbare Auswirkungen auf die meteorologischen Bedingungen, auf das Wettergeschehen in der small scale-Region < 100 km.

Das geplante Kraftwerk hat nicht unerhebliche Wärmeverluste. Durch die Kühlwassereinleitung wird Wärme in das Meer abgegeben, die infolge von Wärmeleitung und konvektiver Verdunstung auch an die Umgebungsluft abgegeben wird. Die ausgestoßenen Verbrennungsrückstände (Asche, Stäube, Gase, chemische Verbindungen) wirken auf die Atmosphäre ein.

Bekannte anthropogene Wetterbeeinflussungen sind z.B. die Kondensstreifen der Flugzeuge. Auch Quellwolken, die sich über Kühltürmen bilden oder Brand-/Rauchwolken die aus Industrieschloten qualmen sind allgemein bekannt, weil mit bloßem Auge ein Bezug zur Wolkenbildungsquelle hergestellt werden kann.

Weniger bekannt sind indes Effekte wie zum Beispiel der so genannte „Industrieschnee“ bei austauscharmen Wetterlagen und frostigen Temperaturen: Hier kann es zum Beispiel starke lokal begrenzte Schneefälle geben, die auf natürliche Weise unter sonst gleichen atmosphärischen Bedingungen nicht möglich gewesen wären. Der Mensch beeinflusst Wetter und Klima auch dort, wo ggf. mit bloßem Auge kein direkter Bezug hergestellt werden kann. Ein Beispiel im globalen Scale ist der mögliche Klimawandel (Global warming) u.a. durch CO₂-Ausstoß."

Reactie: De opwarming van het ontvangende oppervlaktewater als gevolg van de koelwaterlozing valt binnen de criteria van de beleidsrichtlijnen voor warmtelozingen. Derhalve zal buiten de mengzone geen significante opwarming optreden. Vanwege de grote natuurlijke volumeverplaatsing die plaats vinden als gevolg van de getijdenbewegingen van eb en vloed (zie paragraaf 6.2.1 van de vergunning) zal in onderhavige situatie de cumulatieve opwarming als gevolg van de koelwaterlozingen van NUON en RWE buiten de mengzone niet significant zijn waardoor de weersinvloeden minimaal zullen blijven. Derhalve behoeven de aspecten van weersinvloeden als gevolg van de warmtelozing in dit besluit verder niet meegenomen te worden. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

315

10.2.e

"Zunehmende Wolkenbildung

Die vom Kraftwerk ausgestoßenen Gase und Stäube wirken als Wolkenbildungskerne (Kondensations-, Sublimations-, Gefrier- und Mischkerne). Diese zusätzlichen Partikel können (wie die natürlichen in der Atmosphäre vorhandenen Aerosolpartikel auch) eine (Quell-)Wolkenbildung einleiten, oder eine bereits bestehende Wolkenbildung verstärken.

Durch Anreicherung in der Wolke können unter günstigen Bedingungen Niederschläge (Regen, Schnee, Graupel) ausgelöst und/oder verstärkt werden, die ohne die Emission durch das Kraftwerk nicht aufgetreten waren oder schwächer ausgefallen wären. Dieser Niederschlag ist dann auch besonders belastet („saurer Regen“).

Zusätzlich ist auch die Einleitung des Kühlwassers für die Wolkenbildung förderlich. Eine Erhöhung der Meeresoberflächentemperatur kommt der Quellwolkenbildung (Cumulus, im Extremfall auch Cumulonimbus) entgegen.

Die stürmische Verdunstung an den Grenzschichten warmes/kaltes Wasser (in Abhängigkeit zur Temperatur, bzw. der Feuchte der Umgebungsluft), sowie an der Grenzschicht warmes Wasser - (kalte) Luft (in Abhängigkeit von der Jahreszeit) ist ebenfalls für die Quellwolkenbildung förderlich."

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 314 en de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

316

10.2.e

"Zunehmende Anzahl der Tage mit Niederschlag, zunehmende Jahresniederschlagsmenge
Durch Anreicherung in der Wolke können unter günstigen Bedingungen Niederschläge (Regen, Schnee, Graupel) ausgelöst und/oder verstärkt werden, die ohne die Emission durch das Kraftwerk nicht aufgetreten wären oder schwächer ausgefallen wären."

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 314 en de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

317

10.2.e

"Zunehmende Anzahl der Tage mit Nebel
Entsprechend der Schichtung und der Feuchte der unteren Atmosphäre ist an einigen Tagen im Jahr auch mit einer Zunahme von Seerauch- und Nebel zu rechnen. Wenn die Luft von der Kühlwasserfahne her kommend über das relativ kältere, „normal“ temperierte Nordseewasser strömt kühlt es sich ab und kondensiert - wenn der Taupunkt unterschritten wird - zu Nebeltröpfchen."

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 314 en de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

318

10.2.e

"Weniger Sonnenschein
Infolge der vermehrten Wolkenbildung, in geringem Maße auch durch die zunehmenden Tage mit Nebel, nimmt der messbare Sonnenschein ab."

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 314 en de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

319

10.2.e

"Ansteigendes Risiko für Wasserhosen (Waterspouts) und Windhosen (Tornados)
Die folgende Grafik zeigt die Anzahl der nachgewiesenen Wasser- und Windhosen (Großtromben) der Jahre 2007 und 2008 in Deutschland, die dem fachkundigen Betreiber der Webseite gemeldet wurden und für die es durch entsprechende Foto-, Video- oder Webcambilder, bzw. durch entsprechende Schäden Beweise gibt. Nicht eingerechnet sind unbestätigte Sichtungen oder unbestätigte Verdachtsfälle. (toelichting, het hoe en waarom) hierover staat in de brief)"

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder nr. 314 en de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

10.2.e

320

"Unter 5.3.2. „Umgebungskonzentrationen“ steht geschrieben: „Die Depositionen von Stickoxiden und Schwefeloxiden infolge des Kraftwerkes nehmen prozentuell genauso viel zu wie die Konzentrationen.“
Diese Aussage mag in der Summe richtig sein, ist auf Orte bezogen jedoch falsch. Die Konzentrationen sind unmittelbar über dem Schornstein maximal, die Depositionen an der Stelle aber prozentual betrachtet klein. Die Depositionen richten

sich nach meteorologischen Parametern wie Windrichtung, Stabilität der Atmosphäre, etc, sowie nach den Eigenschaften der Emissionspartikel."

Reactie: Deze zienswijze betreft geen aspect dat in deze Wvo/Wwh vergunning wordt beoordeeld. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

321

10.2.e

"Ferner steht geschrieben: "Diese (die Depositionen) haben auch keine praktische Bedeutung." Diese Aussage ist falsch. Die „Depositionen“ sind teilweise toxisch und gefährden die Gesundheit der umliegenden Bevölkerung. Würde ein Mensch die Menge der giftigen Emissionen des geplanten Kraftwerkes eines einzigen Tages einem anderen Menschen zu essen geben, wäre ein Mensch definitiv tot und der andere mutmaßlich wegen „Mordes“ und nicht wegen „fahrlässiger Tötung“ im Gefängnis."

Reactie: Deze zienswijze betreft geen aspect dat in deze Wvo/Wwh vergunning wordt beoordeeld. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

326

10.2.e

"Kühlwassereinleitung

Der Hinweis auf den August 2003 ist zynisch. In dieser Witterungsperiode wurden vor Borkum Meerwassertemperaturen bis zu 26,7 °C in der Spitze gemessen.

Gleichzeitig gab es tote, an der Wasseroberfläche schwimmende Fische. Diese sind offensichtlich an Sauerstoffmangel oder einer zu hohen Konzentration an Bakterien verendet. Mir ist völlig klar, dass die Situation auch ohne Einleitungen von NUON bereits überkritisch war. Dennoch muss durch die Kühlwassereinleitung „über die Jahre“ von einer Erhöhung der

Meerwassertemperatur ausgegangen werden. Dieser Effekt erhöht sich natürlich kumulativ durch die anderen Kraftwerke, die noch in Planung sind (2x Emshaven, Emden).

Eine Erhöhung ist jedoch abzulehnen, weil die Umweltfolgen für das schützenswerte Wattenmeer NICHT absehbar sind. Die Wassertemperaturen wiesen in den letzten Jahren ohnehin bereits ein besorgniserregend steigendes Niveau auf. Der Versuch von NUON seinen Eintrag vor dem Hintergrund dieser Steigerung klein erscheinen zu lassen ist zynisch. Schließlich gehen die Vermutungen ja Richtung „global warming“. Klimawandel, der

menschlich verursacht ist, und an dem NUON als Kraftwerksbetreiber auch seinen Anteil hat. Ich befürchte eine Zunahme der toxischen Blaualgen im südlichen Watt der Insel Borkum, und eine nicht vernachlässigbare Zunahme toxischer Bakterien. Hier trifft eine unnatürliche Erwärmung des Meerwassers auf einen massiven Eintrag von Schadstoffen, die als „Dünger“ gelten können (u.a. CO₂)."

Reactie:

Door inspreker wordt niet aangegeven waarom de verwijzing naar de periode van warmte niet juist zou zijn. Bij de beoordeling van de warmtelozing is uitgegaan van een 'worst-case' scenario. Het doel en de resultaten hiervan zijn toegelicht in de paragrafen 1.9, 4,3 en 6.2.1. van deze vergunning.

De lozing van koelwater dient, op grond van beleidsrichtlijnen, te voldoen aan de Nieuwe Beoordelingssystematiek voor warmtelozingen. Zoals eerder al in de vergunning, de algemene beantwoording en de beantwoording onder nr. 9 is aangegeven dat de huidige warmtelozing aan de beleidscriteria. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

336 Landkreis Aurich

"Es ist zu gewährleisten, dass sowohl im Normalbetrieb als auch bei Störfällen die Grenzwerte zur Luft- und Wasserbelastung eingehalten werden. Hierfür sollten Vorkehrungen getroffen werden, dass auch im Störfall keine Belastung der Umwelt auftreten kann."

Reactie: Ten aanzien van deze zienswijze verwijzen wij naar paragraaf 4.7 en 6.4.6 in de vergunning.

337 Landkreis Aurich

Es ist jeweils der neueste Stand der Technik einzuhalten und ggfs. durch Nachrüstungen anzupassen.

Reactie: Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording in 6.2. Verder wordt iedere 4 jaar beoordeeld of een vergunning nog voldoet aan de stand der techniek.

350

10.2.e

Ebenso fordern wir einen Nachweis, der belegt, dass das Wattenmeer keine nachhaltigen Schäden nimmt.

Reactie: Met betrekking tot de effecten als gevolg van het koelwatergebruik en de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater wordt verwezen naar de toelichting op de beoordeling van de aangevraagde lozing in de paragrafen 6.2.1., 6.2.3. en 6.4.2 van deze vergunning. Daarnaast wordt hiervoor verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2.

351

10.2.e

In die vorliegenden Unterlagen wird unsere Nordseeimser Borkum in der Zusammenfassung der Umweltvertraglichkeitsstudie (UVP) überhaupt nicht erwähnt! Die Auswirkungen der uns stark belastenden Emissionen sind dabei keines falls geprüft worden!

Reactie: Ten aanzien van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 4, 9 en 12. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording.

352

10.2.e

Die im Dez 2008 durch den Staatsrat auf Grand vieler Einwendungen gestoppten genehmigungsverfahren wurden dabei überhaupt nicht berücksichtigt.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de beantwoording onder 2.

355

10.2.e

Durch die zus erwartenden stark gesundheitsgefährdenden Emissionen würde der Effekt unseres bedeutenden Luft-Kurbades für alle zeiten vernichtet, zummal auch noch die Inseln unter die Hauptwindrichtung liegen, Dasselbe gilt auch für die gesamte Umgebung, auch die Niederlande.

Reactie: Met betrekking tot de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater wordt verwezen naar de toelichting op de beoordeling van de aangevraagde lozing in paragraaf 6.4.2 van deze vergunning. Daarnaast wordt hiervoor verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2. Verder betreft het hier geen aspecten die in deze vergunning worden beoordeeld.

Ausdrücklich fordern wir unser Recht auf Körperliche unversehrtheit für uns und künftigen Generationen. Dies wäre zu erhaltung aller Nordseebäder in den Niederlande und Deutschland und denen Existens von lebenswichtiger bedeutung.

Reactie: Met betrekking tot de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater wordt verwezen naar de toelichting op de beoordeling van de aangevraagde lozing in paragraaf 6.4.2 van deze vergunning. Daarnaast wordt hiervoor verwezen naar de algemene beantwoording in bijlage 6.2 en naar de beantwoording onder 88 en 200.

6.4 Beantwoording herhaalde en ingelaste zienswijzen

Zienswijzen ontwerpbeschikking 2007 van MOB (Mobilisation for the Environment)
Behandeling herhaalde en ingelaste zienswijzen van Mobilisation for the environment (MOB), welke mede zijn ingediend namens de Stichting Natuur & Milieu, de Waddenvereniging en de Milieufederatie Groningen met betrekking tot ontwerpbeschikkingen Wm/Wvo/Wwh van 2007.

Mob 1.

De combinatie van het MER, de aanvullingen op het MER (tweemaal), de aanvraag en de aanvullingen op de aanvraag (tweemaal) maken het bijzonder moeilijk om de effecten op de omgeving in te schatten op basis van de voorliggende stukken. Dit probleem wordt nog eens versterkt door het ontbreken van een goede niet-technische samenvatting waarin de immissies als gevolg van de inrichting worden vergeleken met de achtergrondwaarden en immissienormen.

Reactie: Op grond van de aanvraag en verder ambtelijk onderzoek bestaat voldoende informatie om de aanvraag te beoordelen. Hiervoor wordt verder verwezen naar de algemene beantwoording.

Mob 37.

Op grond van de IPPC richtlijn zou een passende coördinatie met de Wm/Wvo/Wwh vergunningen mogen worden verwacht. Dit is hier ten onrechte niet gebeurd. Uit de stukken blijkt dat er wel degelijk effecten te verwachten zijn op de Waddenzee zoals verstoring door licht, geluid, depositie van dioxines en furanen (zie hierboven) en de substantiële toename van de getijdenstroom in de Eemshaven als gevolg van inname van koelwater. Deze aspecten zijn nu onvoldoende aan de orde gekomen. Dit lijkt nog te moeten gaan gebeuren bij de (nog komende?) procedure van vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet. Wij verzoeken u alsnog om een gecoördineerde behandeling waarbij de procedures synchroon lopen en de vergunningeisen op elkaar worden afgestemd.

Reactie: Deze zienswijze is in hoofdzaak gelijklopend is met de door MOB ingebrachte zienswijze nr. 86. Kortheidshalve wordt verwezen naar de algemene beantwoording van de zienswijzen. Daarin wordt op de coördinatie ingegaan voor Wvo/Wwh/Wm en Ffwet en Nbwet.

Mob 38.

MOB verzoekt de door hen ingebrachte zienswijzen in de overwegingen te betrekken.

Reactie: De door MOB ingebrachte zienswijzen zijn beoordeeld en betrokken in de (overwegingen van) de beschikking.

MOB 39.

De koelwaterinname constructie dient tevens te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, hetgeen moet leiden tot een appellabel besluit.

Reactie: Het betreffende artikel (thans artikel 1) is aangepast waarmee aan deze zienswijze is tegemoetgekomen.

MOB 42.

De rapportage van de 3D-modellering dient te leiden tot een appellabel besluit.

Reactie: Het betreffende artikel is aangepast waarmee deze zienswijze niet meer actueel is. Verder wordt voor de beantwoording van deze zienswijze verwezen naar de algemene beantwoording.

Zienswijzen ontwerpbesluit 2007 van Greenpeace Nederland (hierna: GN)
Onderstaand volgt het commentaar van Stichting Greenpeace Nederland (verder: Greenpeace) op de ontwerpbesluiten Wm/Wvo/Wwh van 2007.

GN 1. Greenpeace wijst al gedurende lange tijd op de gevaren van het verstoken van steenkool. Het verbranden van steenkool leidt tot grote uitstoot van broeikasgassen en andere emissies die schadelijk zijn voor de mens, flora en fauna en goederen. Op dit moment beschikken energiebedrijven over toepasbare en concurrerende schone energietechnologieën die in combinatie met benutting van de mogelijkheden van energie-efficiency de bouw van kolencentrales overbodig maakt. Desondanks zijn op dit moment vijf plannen voor nieuwe kolencentrales in Nederland ingediend, waaronder twee kolencentrales in de Eemshaven (RWE en NUON).

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de algemene beantwoording.

GN 2.

Greenpeace meent dat fouten en onduidelijkheden in de procedure en de onderliggende documenten, alsmede inhoudelijke argumenten, moeten leiden tot afzien van vergunningverlening, verder onderzoek, of aanscherping van de eisen. Als voorbeelden worden de punten als aangedragen door MOB (Mob1 t/m 4) herhaald, waarop zij aangeven dat dergelijke fouten en onvolkomenheden niet acceptabel zijn en de documenten dan ook niet kunnen leiden tot vergunningverlening.

Reactie: Hiervoor wordt verwezen naar de reactie op de in 2007 ingediende identieke zienswijzen van MOB welke zijn aangeduid als Mob 1 t/m 4. Vergunningverlening kan plaatsvinden op basis van de onderliggende documenten.

GN 3.

De situatie wordt nog minder duidelijk door de loskoppeling van verschillende procedures. De centrale wordt gebouwd pal naast gebieden met een belangrijke natuurwaarde, flora- en fauna en beschermde soorten. Onderzoek en alle relevante procedures voor deze gebieden (waaronder Natuurbeheerwet, Flora- en Faunawet) hadden in de afwegingen mee moeten worden genomen. Ook de vaargeulverdieping die noodzakelijk is voor de totstandkoming van de kolencentrale heeft aanzienlijke milieueffecten die niet kunnen worden beoordeeld in het MER en de voorliggende ontwerpbesluiten. Het ontbreken van een duidelijke informatievoorziening en gecoördineerde behandeling maakt een gedegen inspraak van belanghebbenden en een goede afweging van het bevoegd gezag problematisch. Dit is onaanvaardbaar bij een project van deze omvang.

Reactie: Het systeem van de Nederlandse wet kent een gescheiden en gespecialiseerde manier van vergunningverlening. Het afwegingskader is vastgelegd in de Wm, Wvo en Wwh. Hiervoor wordt verwezen naar de algemene beantwoording en de reactie op de zienswijze Mob 37.

GN 12.

De strekking van de door Greenpeace ingediende zienswijzen aangaande emissies van verschillende componenten, geluid en monitoring komt vrijwel geheel overeen met de zienswijzen Mob 11 t/m Mob 36, met dien verstande dat Greenpeace geen getalsmatig voorstel doet voor een emissienormen.

Reactie: Deze aspecten betreffen niet de Wvo/Wwh-vergunning.

De inspraakreacties van Greenpeace ten aanzien van de artikelen 4, 6, 8, 9 en 11 van de Wvo/Wwh vergunning zijn gelijklopend aan de reactie van MOB.

Reactie: Voor wat betreft deze punten is de vergunning aangepast. Zodoende is tegemoetgekomen aan deze zienswijzen.

GN 17.

Daarnaast moet gewezen worden op de negatieve effecten die zowel de koelwaterinname als -uitstroom heeft op de Waddenzee. De effecten zijn niet voldoende onderzocht.

Reactie: De koelwaterinname en uitstroom is beoordeeld op grond van de geldende wet en regelgeving. In de vergunning, algemene beantwoording op de zienswijzen en in de beantwoording van de zienswijzen is hier op meerdere punten en aspecten ingegaan. Op grond van de relevante feiten en omstandigheden is komen vast te staan dat de lozing en inname voldaan aan BBT en geen significante effecten op het ontvangende oppervlaktewater hebben. Hiervoor wordt verder verwezen naar de antwoorden op de zienswijzen. Aangaande Nbw-aspecten wordt verwezen naar de algemene beantwoording op de ingediende zienswijzen.

GN 23 [punten 36 t/m 41]

In de punten 36 t/m 41 zet Greenpeace uiteen dat er onvoldoende onderzoek heeft plaatsgevonden naar de milieueffecten van de bouw van een kolencentrale in de Eemshaven in relatie tot dit gebied. Greenpeace geeft daarbij twee punten aan:

a. Ten tijde van het verlenen van de bestreden vergunning was nog niet duidelijk welke technieken en installaties in de centrale zullen worden gebruikt.

b. Er is onvoldoende onderzoek gedaan naar de milieugevolgen van de door NUON gewenste inrichting. Volgens appellante blijkt dit uit de volgende punten: De Passende beoordeling van Buro Bakker van 14 december 2006 ten behoeve van de m.e.r. betreft naar de mening van appellante een zeer summiere beoordeling, waaruit naar het oordeel van appellante onvoldoende kan worden afgeleid welke gevolgen een kolencentrale in de Eemshaven voor het Waddengebied zal hebben. Volgens appellante blijkt uit een constatering van de Commissie voor de m.e.r. dat het in het kader van de m.e.r. uitgevoerde onderzoek naar de aantasting van natuurwaarden verre van compleet was. Als voorbeeld geeft appellante aan dat de gevolgen van geluid en trillingen voor onder andere vissoorten onvoldoende zijn onderzocht. Appellante stelt dat de navolgende punten ontbreken:

- de aanwezige vissen (aantallen en soorten) in het plangebied;
- het percentage van de visfauna van de Eems-Dollard dat gebruik maakt van het plangebied;
- de mogelijke/verwachte inzuiging van vis (percentage en aantallen per soort) bij de koelwaterinname van dit initiatief en in cumulatie met andere initiatieven;
- een analyse van mogelijke effecten op (trek) vissen;
- een analyse van mogelijke effecten op de voedselketen;
- een toetsing aan de instandhoudingdoelstellingen van de Waddenzee, waaronder de Eems-Dollard;
- een uitwerking van mogelijkheden en effecten van mitigatie van visinzuiging.

Appellante concludeert dat bij de verlening van de bestreden vergunning geen rekening is gehouden met alle gevolgen van de NUON centrale voor het milieu en in het bijzonder voor het als speciale beschermingszone aangewezen Waddengebied.

Reactie: Voor de beantwoording van deze punten wordt verwezen naar de aangepaste tekst van de vergunning, de algemene beantwoording en de specifieke beantwoording van de zienswijzen met betrekking tot visinzuiging.

GN 24 [punt 42]

Greenpeace stelt in punt 42 dat er geen rekening is gehouden met de cumulatieve effecten, die het gevolg zullen zijn van de kolencentrales van NUON en RWE, de LNG-terminal die Essent voornemens is te bouwen, de verlenging van de Wilhelminahaven en de uitdieping van de vaargeul. Volgens Greenpeace voldoet het bestreden besluit niet aan artikel 8.8, eerste lid en onder b en onder c, Wm.

Reactie: Voor de beantwoording van deze punten wordt verwezen naar de aangepaste tekst van de vergunning, de algemene beantwoording en de specifieke beantwoording van de zienswijzen met betrekking tot cumulatie. Bij de beoordeling van de aanvraag is in voldoende mate rekening is gehouden met cumulatie.

GN 25 [punten 43 t/m 55]

De punten 43 t/m 57 hebben betrekking op de kwaliteit van de passende beoordeling en het "doorkijkje" naar de (on)mogelijkheid van verlening van een vergunning ingevolge de Nb-wet en een ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet. Gezien de samenhang zijn deze beroepsgronden gebundeld en samengevat.

Reactie: Dit betreft een aangelegenheid in het kader van de Nb-wet; dit wordt derhalve niet in de Wvo/Wwh-vergunning behandeld. Aangaande Nb-wet aspecten wordt verwezen naar de algemene beantwoording op de ingediende zienswijzen.

GN 26 [punt 56 en 57] Greenpeace stelt in beroepsgrond 57 dat ten onrechte geen toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn heeft plaatsgevonden in het kader van het onderhavige besluit. Dit had moeten gebeuren nu de Breebaartpolder en de Terschellingerplaat nog niet definitief zijn aangewezen in de zin van art. 10a van de Natuurbeschermingswet 1998, en er voor deze gebieden derhalve nog geen vergunningplicht ingevolge de Natuurbeschermingswet geldt.

Reactie: De Breebaartpolder is gelegen op een afstand van ruim 22 kilometer van het aangevraagde initiatief, en de Terschellingerplaat op nog grotere afstand. Een dergelijke beoordeling betreft een aangelegenheid in het kader van de Nb-wet; dit wordt derhalve niet in de Wvo/Wwh-vergunning behandeld. Aangaande Nb-wet aspecten wordt verwezen naar de algemene beantwoording op de ingediende zienswijzen.

GN 27 [punten 58 t/m 60]

De punten 58 t/m 60 hebben betrekking op locatie van de lozingspunten.

Reactie: De vergunning is op dit punt aangepast. De zienswijze/beroepsgrond is derhalve niet meer actueel.

GN 28 [punten 61] In de punten 61 stelt Greenpeace dat uit het onderhavige besluit niet blijkt of de effecten op geomorfologische en bodemkundige processen in de Waddenzee zijn onderzocht. Naar het oordeel van Greenpeace had moeten worden onderzocht waar, hoe en in welke omvang veranderingen in stromingen gevolgen zullen hebben voor de bodem van de Waddenzee.

Reactie: Dit betreft een aangelegenheid deels in het kader van de Nbw. Aangaande Nbw-aspecten wordt verwezen naar de algemene beantwoording op de ingediende zienswijzen. Verder wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze nr. 34.

GN 29 [punten 62 t/m 64]

Greenpeace stelt in de beroepsgronden 62 t/m 64 dat de reden waarom NUON heeft verzocht om verlenging van de termijn als bedoeld in art. 8.18 Wm is gelegen in het feit dat NUON nog niet definitief heeft besloten of de centrale van een kolenvergassingsinstallatie zal worden voorzien.

Reactie: Deze aspecten zijn in de aangepaste tekst van de Wvo/Wwh-vergunning uitgebreid uitgelegd.

GN 30 [punten 65 t/m 72]

Greenpeace geeft in de beroepsgronden 65 t/m 72 dat de aanvrager op grond van art. 5.1, eerste lid en onder m, Ivb verplicht is om bij de aanvraag een beknopte omschrijving van de belangrijkste door de aanvrager bestudeerde alternatieven te voegen.

Reactie: De alternatieven zijn voldoende beschreven en uitgewerkt in het MER, welke als bijlage bij de aanvraag is gevoegd. Hiermee is in voldoende mate voldaan aan het gestelde in artikel 5.1 lid 1 onder m van het Ivb.

GN 31

Greenpeace is van mening dat NUON in de aanvraag ten onrechte geen informatie heeft overgelegd over de verschillende met het oog op energie-efficiëntie in aanmerking te nemen technieken. Dit geldt ook voor de technieken voor het gebruik van restwarmte.

Reactie: Deze aspecten betreffen niet de Wvo/Wwh-vergunning.

GN 32

Greenpeace stelt voorts dat had dienen te bezien of de in de BREF's omschreven technieken de op dat moment best beschikbare technieken waren.

Reactie: BREF's zijn de algemeen aanvaarde documenten om te bepalen of een aangevraagd initiatief aan de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) voldoet. Bij de ministeriële Regeling aanwijzing BBT-documenten is bepaald met welke Europese (BREF-documenten) en met welke nationale documenten (in het bijzonder richtlijnen) rekening moet worden gehouden. Naast de beoordeling op grond van de BREF's is bekeken of andere technieken als BBT dienen te worden aangemerkt. De gewijzigde tekst van de Wvo/Wwh vergunning geeft duidelijker aan dat deze beoordeling heeft plaatsgevonden.

GN 33

Greenpeace geeft aan dat in de BREF Koelsystemen is bepaald dat hergebruik van restwarmte als BBT geldt, en dit is in de optiek van Greenpeace ten onrechte niet voorgeschreven.

Reactie: Deze aspecten betreffen niet de Wvo/Wwh-vergunning.

GN 34 [punten 75 t/m 78]

Greenpeace stelt in de beroepsgronden 75 t/m 79 dat, kort gezegd, de vergunning voor zover samenhangend met het 3D model, niet voldoet.

Reactie: De Wvo/Wwh vergunning is op dit punt aangepast. Deze beroepsgrond/zienswijze is niet meer actueel.

GN 35 [punt 79]

Greenpeace stelt in de beroepsgrond 79 dat, kort gezegd, niet voldoende uit de vergunning blijkt wat de effecten van thermoshock zijn voor het ontvangende oppervlaktewater voor zover samenhangend met het 3D model, niet voldoet.

Reactie: De Wvo/Wwh vergunning is op dit punt aangepast. Deze beroepsgrond/zienswijze is niet meer actueel.

GN 36 [punt 80]

Greenpeace stelt dat bij voorschrift 13 van de vergunning is bepaald dat - in afwijking van de door NUON ingediende aanvraag - gebruik mag worden gemaakt van nieuwe of vervangende hulp- of grondstoffen. Greenpeace is van oordeel dat hiermee de grondslag van de door NUON ingediende aanvraag is verlaten, hetgeen zich niet verdraagt van het stelsel van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Reactie: Betreffend voorschrift is thans als artikel 9 in de vergunning opgenomen. Artikel 9 van de vergunning is gebaseerd op de mogelijk die artikel 8.19 van de Wm biedt. Op grond van artikel 8.19 Wm geldt een voor een inrichting verleende vergunning tevens voor veranderingen van de inrichting of van de werking daarvan die niet in overeenstemming zijn met de voor de inrichting verleende vergunning of de daaraan verbonden beperkingen en voorschriften. Deze verandering mag niet leiden tot:

- andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan die de inrichting ingevolge de vergunning en de daaraan verbonden beperkingen en voorschriften mag veroorzaken.*
- een andere inrichting dan waarvoor vergunning is verleend.*
- Het voornemen tot het uitvoeren van de verandering moet door de vergunninghouder schriftelijk aan de hoofd-ingenieurdirecteur worden gemeld.*
- de hoofd-ingenieurdirecteur dient aan de vergunninghouder schriftelijk te verklaren dat de voorgenomen verandering voldoet.*

Omdat reeds in de aanvraag is aangegeven dat niet alle hulpstoffen al bekend zijn, maar wel een inschatting is gemaakt van normaliter toegepaste hulpstoffen, en omdat nieuwe hulpstoffen geen verslechtering mogen betekenen (zie hierboven en art. 9, lid 2 van de vergunning) wordt niet de grondslag van de aanvraag verlaten en op correcte wijze invulling gegeven van de mogelijkheid die artikel 8.19 Wm biedt.

GN 37 [punt 81 en 82]

Greenpeace stelt dat in de vergunning - op pagina 42 - wordt vermeld dat de lozing van afvalwater vanuit de kolencentrale substantieel bijdraagt aan de overschrijding van de streefwaarden voor de stoffen PAK en doxinen/furanen.

Reactie: De Wvo/Wwh vergunning is op dit punt aangepast. Deze beroepsgrond/zienswijze is niet meer actueel.